

Uppgávur í føroyska friðararbeiðinum

Friðararbeiðið í Føroyum fær støðugt størri undirtøku millum fólk. Mong tiltøk verða fyriskipað bæði í Havn og á bygd. Herfyri var ein stór og væleydnað friðarstevna hildin í Klaksvík.

Sosíalurin hevur heitt á Hera Kragesteen, í Havn, sum hevur verið virkin í føroyska friðararbeiðinum, um at skriva nakrar hugleiðingar um friðarspurningar nú aftan á friðarstevnuna í Klaksvík

Heri Kragesteen skrivur um friðararbeiði

Fyri tey, sum hava verið virkin í friðararbeiði í Føroyum seinastu árin, er ongín ivi um, at støðugt fleiri fólk her heima taka undir við teimum krøvum

og vónum, sum friðartil-tøk hava havt á skránni: Føroyar sum atomvápna-fritt umveldi, og verulig-gerðan av lögtingssam-tyktunum um alt hervald

av landinum: Nato úr Føroyum, Føroyar úr Nato. Umframt hesi stór-politisku krøv, hava frið-artiltøk vist á, at friður ikki bert er ein spurningur um neutralitet, men at vit noyðast at geva gerandis-degnum, og hvussu vit har loysa tvistøður, gæt-ur. Í so máta er gongdin her heima hin sama sum í londunum uttanum okk-um: Friðararbeiði snýr seg ikki bert um at støða vitleysu dubbingini, men vit mugu eisini royndir at skilja, hvussu tað yvir-høvur ber til at fáa ein-staklingar til at góðtaka dubbing og hvussu til-veran kundi sæð út uttan týningarhóttan, uttan hernaðarlígar loysnir í innan- ella millumtjóða tvistøðum. Við øðrum orðum, skilja týðningin av figgindamyndum,

sum t.d. »heldur deyður enn reyður«, og tann leik-lut tær hava í krigsfyri-reikingini, ikki bert vest-anfyri, men eisini eystan-fyri. Tú fært ikki fólk at fara í kriggj, uttan at tað gevur teimum meining, og har hevur tað týðning, at tað eru »undirmenniskju« ella »drápslystnir kapital-istiskir leigusveinar« tú samanber teg við.

Friðarviljin mennist

Friðarviljin mennist, er mín pástandur. Grund-gevingin er tey tiltøk, sum verið hava seinastu árin. Hitt feskasta dømið er til-takið norðuri í Klaksvík har ikki bert norðingar komu saman, men eisini fólk aðrastaðni úr landin-um, sum sostatt finga

høvi at tosa um álvars-málið:

Hvat vilja vit við friði, hvat kunnu vit gera?

Tað, sum eg serliga festi meg við í hesum til-taki, var, at tað eydnaðist fólk har norðuri at broyta ta støðu sum friðarar-beiðið her heima hevur verið í seinastu árin, nevniliga at tað fyrst og fremst hevur verið eitt Havnar-fyrirbrigdi. Annað dømi er tó um, at ikki bert tey í Havn gera vart við sína hugsan. Stevnan, sum GÍ skipaði fyri á Kamsdali, hevði evnið »frið« á skránni.

8. mars-tiltakið í Norð-urandahúsinum, har stóðan hjá kvinnuni og friðarspurningurin blivu viðgjørð, savnaði kvinnur úr øllum Føroyum, í øllum aldri og við sera ymsikum politiskum sjónarmiðum saman.

Fólk fyri Friði hevur skipað fyri friðargongum og -fundum við spurn-ingum, sum støðugt fleiri taka undir við, og er tað hesin felagsskapur, sum eigur æruna av, at Føroya Løgting tók til viðgerðar

og samtykti Føroyar kjarnorkuvápnafriar at vera.

Onnur tiltøk hava eisini verið, fyriskipað av polit-iskum felagsskapum, sum bera á sama bógvin.

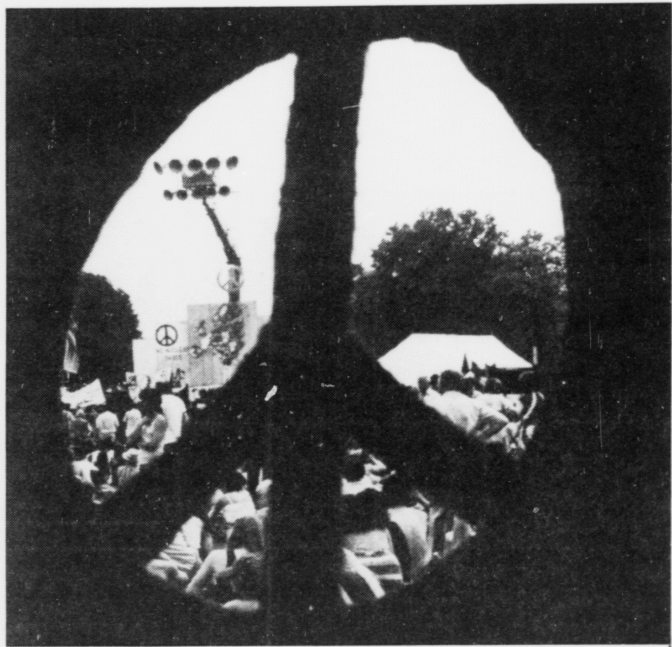
Langt á mál

So vítt so gott. At støðugt fleiri geva friðarspurning-inum gætur er hugaligt, men tá talan er um ítökilig úrslit er enn langt á mál.

Tað er av alt umráðandi týðningi, at friðararbeiðið komandi tíðina leggur á-herðslu á at fáa samtykt Føroya Løgtings um at-omvápnafría økið setta í verk, fáa hana góðtikna á millumtjóða stigi.

Vit eiga at krevja av teimum fólkavaldu, at tey gera nakað við hetta mál frammyvir, annars verða tey ikki vald. Og undan-førlurnar hjá donsku stjórnini tá talan er um at virða avgerðir lögtingsins, um hervaldið av landinum og kjarnorkuvápnafria økið, eiga ikki at verða góð-tiknar.

Sum medundirskrivari av Helsingforsavtalunum

»... Eitt hernaðarlígt mál er hvør menniskja, lutur, vera ella hvørt stað, sum er valt at verða gjørt til onkis ella sum skal gerast óskaðiligt við vápnamegi, um so er, at hetta kann hugsast at oyðileggja vilja og evni hjá figgindanum at gera mótsøðu... Hernaðarmál í einum landi falla í 4 partar: Tann beinleiðis hernaðarlígi, tann búskaparlígi, tann politiski og tann sálarlígi...«

(Handbók fyri U. S. Air-forces 1966).